

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny ja.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spań měrnj
Ćerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpođń ty.

Z, njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew ćel

Sserbske njeđželske łopjeno.

Wudawa šo kóždy šobotu w Smolerjež knihiczišćećeni w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

Grandi.

Precž, precž, wy myšle zwojlowanja!

Bóh tón Knjes kłyschi sawěšće. (Aheřl. 589.)

Šdže šće, wy hubjene, srudne, i khorosću wobćežene a tyšchene dusche? Bóh, kiz wutrobny a jěrcheny pschepyta, widži jara derje, šo jich wjele mjes wami tajke myšle we šwojej wutrobje helczi: „Ach, hdy by wschał tón Knjes tež džěnka hišće we widomnym šchtalcze po semi kłodžil, šo móhli my jemu šwoju nusu a hubjenstwo wufkoržicž, kaž tamny škulski wyschchi Šairuš abo ta na krawawu khorosć ćetpjaža žónsta abo šlepy Bartimej a drusy, a móhli šo tak jeho pomozu a wumozjenja nadžecž.“ Ale to šu prošne a njewušchne myšle. Njewěšće, šo šmędža wschitzy wěrjazy kšesćizjenje šo hacž na tole wokolimjenje Božeho hnadneho pódlabycža trošchtowacž a šwojebelicž? Njeje wón šam wam šlubil: Ša šym pola waš wschitke dny hacž do škónczenja šwěta? A hdyž wam tež kaž tamnym popschate njeje, Šchrystuša i ćžělnymaj woczomaj widžecž a jeho widomne pódlabycže wužiwacž, dha wschał macže došć trošhta a wješela nad tym, šo móžecže jeho lubosć a hnadnu pomoz na widomne waschnje wužiwacž a šo je wam pschistup k njemu kóždy ćžaš w modlitwje wotewrjeny. W modlitwje móžecže i Bohom rěćecž, kaž muž se šwojim pschecželom; pschetož modlitwa je rozrěćenje wutrobny i Bohom. Šdnyž šo modlimy, rěćimy my i Bohom, hdyž jeho šłowo kłyschimy abo ćžitamy, rěći wón i nami.

Ale kaha? kłyschi tež Bóh našču modlitwu? Ach haj, wy najlubšchi, modlcže šo jeno prawje hušto a nutrnje. Wudry Širach nam to wobšwědčzi, hdyž praji: Modlitwa hubjenych ćžisćežzi šo psches mróćzele a njeje špokojom, hacž tam pschindže, a njepschestanje, hacž tón najwyschšchi na to pohlada (Šir. 35, 21). Wón wuškłyschi proštwu, tehodla pschikhadža wscho ćžělo k njemu, praji kral Dawit (Šl. 65, 3). Šchto dha ćžecže, wy špytane dusche, nad Božej pomozu dwělowacž? Šdnyž móžecže šo jeno modlicž, dha wam žana nusa njeje. Modlitwa je tón bow, i kotrymž móžecže se študnje Božej dobroty a šmilnosće ćžerpacž hnadu ša hnadu. „Kač hušto je mje“, praji štary žyrkwiny wótz, „modlitwa pschijala jako šforo šawutlazeho a je mje wot šo puschćizila jako wyskazeho, i Božej hnadu bohacže trošchtowaneho.“ Šenicžy Bóh šam je wasch pomoznik we waschěj ćžělněj a duchowněj šłabosći a we wschěj druhej nusy. Wón je wumoznik a pomoznik (Dan. 6, 27), tajke njeno wón i prawom wjedže. Šdny bychu tamni šlepi, bėdni, jichni, wužadni, tamni žlonizy a hrěšchnizy, Matthej, Šachej, Šarja Šadlena a drusy šašo i procha a se šemje štawacž móhli, woni bychu pschew waš šupiwšchi wam i jeny hłoškom wobšwědčzili, šo Šesuš kłyschaze wucho ma a pomha. Woni bychu wam prajili: Wy mamy Boha, kiz pomha, a Knjesa, Knjesa, kiz wot šmjercže wumozje (Šl. 68, 21). Šo je jich njewuprajnje wjele šhonilo. Našchi wótzjojo šu k Bohu nadžiju mēli, a jako woni nadžiju mējachu, je wón jich wutorhnył; ćžehodla dyrbjal wón wam šwoju

pomoz sapowjedzić? Nè, nè! wona je wam wěsta, tu macze jeho słowo: Budźe šo stacź, so prjedy, dnyli budźa wolacź, chzu ja wotmolwicź, hdyž hišcže rěcža, chzu ja jich wuślyšecź (Jes. 65, 24). Na to móžecze šo spušcžecź a s kralom Dawitom šo powołać a prajicź: Moja wutroba dopomni šo twojich słowom: Wy dyrbicze moje wobliczo pytać, tehodla pytam ja tež, Anjeze, twoje wobliczo (Př. 27, 8).

Tow šnano budźecze wotmolwicź a prajicź: „Gaj, šlubil drje Bóh je, nam dacź, šchtož prośymy, ale to wšcať šo tola nještanj; my hušto wo něšto prośymy a jo njedostanjemy.“ Na to wam wotmolwju: Spytajcže šo šami, kať s wami je, kiž prośycže. Scže-li wy šamopaschni hrěšchnizy, je bjes džywa, so nicžo njedostanjecze, Bóh hrěšchnikow nješlyšchi (Jan. 9, 31). Hdyž wy runje šwojej ruzy wupšcžeštrěcže, dha ja tola mojej woczki wot waš precź wobrocžu, a hdyž wy šo runje modlicže, dha ja waš tola njewuślyšchu, pšcetož wašcjej ruzy stej polnej křwě (Jes. 1, 15). Ale smyjcže šo, wucžijcže šo, cžinčže precź wašcže šle štutki wot Božej woczow, njeprawdošcź, lašomnštw, šawišcź, njepšcžečelštw, njesjednocžiwosč, njepózcžiwosč atd. Wostajcže šo šleho, wuťncže dobre cžinicź, hladajcže prawdy, a potom pšcšindžcže a proścže, praji tón Anjes. Prośycže-li wy bjes nutrnosč, dha je šašo bjes džywa, so nicžo njedostanjecze; pšcetož jenož ta próštw wjele pola Boha šamože, kiž špravna je (Zak. 5, 16). Tak wón tež žanu hordu wutrobu nješlyšchi. Šordži šo jemu hišcže nihdy špodobali nješbu, ale kóždy cžaš je šo jemu špodobała tych hubjennyh a ponižnyh modlitwa (Judith. 9, 13). Wy, kiž šcže cžělnym lóšchtam a žadošcžam poddaci, šo tež žaneho wuślyšcjenja nadžecź nimačcže; wy prośycže a wšcať nicžo njedostanjecze, tehodla so wy šle prośycže, so bnyšcže to we šwojich lóšchtach pšcēcžinili (Zak. 4, 3). Runje to šamšne pláčzi wam njepošlyšnym. Pšcetož šchtož šwoje wucho wotwobroczi, so by šakon nješlyšcať, teho modlitwa je hrošnosč (Pšcšibš. Šal. 28, 9). A kať dyrbial Bóh waš njewěrjazyh a njedowěrnyh wuślyšecź? Šchtož prośy, njech prośy we wěrje a njebudž njewěšty; pšcetož šchtož je njewěšty, tón je runje jako móřšta žolma, kotraž wot wětra budže honjena a mjetana; tónšamy cžłowjeť njepomyšl šebi, so by šchto wot teho Anjesa dostať (Zak. 1, 67). Tak je pšcžezo tež wjele tajkich, kotřiž Božej pšcšikasnje nicžo kěžbu nimaja, kotraž chže měcź, so bnyšcmy šo w Šhryštušowym mjenje modlili, chžemy-li šo wuślyšcjenja nadžecź, kaž našch Anjes Šhryštuš šam wucži, hdyž praji: Ša cžož wy teho Wótza prośycź budžecže w mojim mjenje, to budže wón wam dacź (Jan. 16, 23).

Kěžbujcže tu dale na to, hacž je to, wo cžož prośycže, wam tež woprawdže dobre a wužitne. Wjele cžłowjeťow prośy něšto wot Boha, na cžož wón jim wotmolwicź dyrbi: Wy njewěšcže, šchto prośycže (Matth. 20, 22). Jedyn prośy Boha wo bohatštw, ale jo njedostanje, cžehodla? Dofelž Bóh do přědka widži, so by jemu tošame košndlo bylo a jeho do škaženja a šatamanštw ponóřilo. Druhi prośy wo cžaknu cžescź, Bóh ju jemu šapowjedži, cžehodla? Dofelž wě, so by wón šo teješameje pšcšeběhnyť a wot njeho wotpadnyť. Šašo druhi prośy wo štrawosč a dobre dny, Bóh je jemu njeda, cžehodla? Dofelž do přědka wě, so by wón tajki dar šle wužiwat a s lóšchtami pšcēcžinil. Ach, šhore a bēdne cžělo je hižom někotru dušchu pšcšed helu šakhowalo

a ju k Bohu domjedlo, pšcetož nusa wucži šo k Bohu modlicź. Anjeze, hdyž štyšnosč tu je, dha cže pytaju, a hdyž ty jich šchwikaš, tehdy wolaju woni štyšnje (Jes. 26, 16). Šdy by Bartimej šlepy, Šehafi wušadny, Šiškaš hubjenny njebyť a drusy wšcšelku nusu cžerpicź njeměli, šchto wě, hacž bychu k Bohu cžekali a pola njeho pomoz pytali. Šchtož pak we wěrje Boha wo tajke wězy prośy, kiž šu dušchi a cžělu nušne a wužitne, temu je Bóh da, a to hušto hišcže wjazy, hacž je prośnyť. Tamny lud w pušcžinje žadašcže šo jenož najěšcź, a Bóh da jim tak wjele šhlěba, so šbyťnyh křušcšow dwanačže korbom našbērachu (Matth. 14, 20). Šalomo prośyšcže jenož wo mudru a rošomnu wutrobu, so by šwój lud mohť prawje šudžicź, ale Bóh da jemu niz jenož tole, ale k temu tež hišcže bohatštw, cžescź a šboža došcź (1. Šral. 3, 12. 13). Gaj, Bóh móže pšcšes mēru cžinicź pšcše wšcho, šchtož prośymy abo myšlimy.

D duž modl šo jeno, šchtož šo modlicź móže; pšcšetož Bóh ma wucho, kiž na to kěžbuje. Wón je Bóh, kiž blišto je, a niz Bóh, kiž dalošo je (Jerem. 23, 23). Wy šhudži, proścže! pšcetož tón Anjes je šhudeho hród w cžaknu nusy (Př. 9, 10). Wy šrudni, proścže! pšcetož tón Anjes je blišto a jeho wucho waš šlyšchi, tón Anjes budže waš wuśchewicź na wašchim šhorošžu, wón pomha wam wot wšcšitkeje wašcžeje šhorošcže (Př. 41, 4); wón položi brēmjo šhorošcže na waš, ale wón wam tež šašo pomha (Př. 68, 20). Wy šchizanosčerjo, nimo Boha njepytajcže žaneje pomozy; Bóh budž wašca nadžija a šylnosč, ta pomoz w tych wulcich nusch, kotrež waš šu šajale (Př. 46, 2). Cžišncže šwoju wobcžežnosč na teho Anjesa, tón budže waš wotštaracź a njebudže praweho pšcžezo w njeměrje wostajicź (Př. 55, 23).

Alle napošledť budže šnadž tón abo tamny prajicź: Ša šym něť hižom něotre lēto pošpochi wo dnjo a w nozy šo k Bohu woľat, so by moju wobcžežnosč pak žyle wote mnje precź wšcať, pak mi ju položil; hacž šem pak njeje šo žane pšcšemējenje štaťo, šterje šo šda, so moja wobcžežnosč dale bóle pšcšibjera.

Ša šym woľat wo dnjo, w nozy
 k Bohu, mojom' Anjesowi,
 Kiž ma wšcšitko w šwojej mozy,
 Šo by s nusy pomhať mi.
 Kaž tón, kiž je na drohach.
 Ššebi žada po domach,
 Tak šym hušto žadať šebi,
 Šo bych škoro pšcšišchoť k tebi. (Šhčřl. 485, 2.)

Ša šym wuštať wot woľanja, moja šchija je dychawa, widženje mi šandže, so ja tak doľho na šwojeho Boha cžakać mam (Př. 69, 4).

Alle, luba dušcha, kiž ty takle škoržišch, šlyšch, šchto na to štary muž Boži wotmolwi. „Mój pšcšecželo“, wón praji, „ty nješby přeni, kiž je Boha wo něšto prośnyť a njeje jo dostať.“ Šchto bēšcže Mójšaš? Njebē wón muž, kiž bēšcže šwěrnny w žyľnym Anjesowym domje; je rtom rěcžesche tón Anjes s nim a wot woblicža widžesche wón teho Anjesa (4. Mójš. 12, 7). A tola jako wón Boha prośyšcže, so by jemu popšchate bylo, šlubjenny kraj wohladacź, njewuślyšcha jeho tón Anjes, ale džesche: Došcź mašch, njepraj mi nicžo wjazy wot teho (5. Mójš. 3, 6). Šchto bē Dawit? Muž po Božej wutrobje. Tola jako wón Boha prośyšcže ša žiwjenje šwojeho šynka a pšcšes žyľu nóž je šwojej próštwu na šemi ležesche, njedosta šo

jemu žane wuſklyſchenje (2. Sam. 12, 16). Šchtó běſche Pawoł? Wuſwoleny grat Knjeſa Jeſuſa, a tola, jako wón ſ pjaſcžu bity wot ſatanoweho jandžela Boha tſi trócz próſyſche, ſo by tajta čzwila wot njeho wſata byla, dyrbyjeſche wón to wotmolwjenje ſklyſhecž: Doſcž maſch na mojej hnadže (2. Kor. 12, 9). Šchtó běſche Marja? Njebě wona želna maczer Knjeſa Jeſuſa? A tola, jako wona tam w Kana ſa tych młodych mandželſkich dobre ſłowo rěcžjeſche, bu wona wot njeho wotpoſaſana ſ tym ſłowom: Zónſta, ſchto mam ja ſ tobu? Hdyž dha potajkim tele Bohu tať lube duſche to wot njeho dozpicž a doſtač njemóžachu, wo cžož jeho naležnje proſchachu, njech ſo wam njeſda zuſa wěz, hdyž ſwoju wobcžejnoſcž hacž ſem hiſcže wotbyli njeſcže, runjež ſcže ſwojeho njebjjeſkeho Wótza hižom tať doľho ſe ſwojimi próſtwami nadběhowali. Bſchi tym pať ſebi jeno njemyſlcže, jako by Wóh na waſ potajny hněw dđeržal, doľež ſo tať doľho komdži. Ach ně! wón, ta ſtudžen wſcheho dara, je ſ dawanju wjele hotowiſchi, hacž wy ſ proſchenju, ale wón cžini wſchitko ſe ſameje luboſcže. Tutón luboſcžiwý Wótž widži, ſo je wam brémjo ſchizja, hdyž nad wami woſtanje, wjele wužitniſche, hacž hdy by wón jo wot waſ wſal. „D ty luby ſchizjo“, praji tu ſtary w Božich pucžach derje naſhonjeny muž Boži, „taťki wužitť pſchijnjeſch ty tola cžłowjekam! Mój Wóh je ſo mje wſchelko ſe ſwojej cžěžkej ruku podótknył a ſe mni prajił, kať tam Iſaak ſ Jakubej: Stup wſchať ſem, mój ſyno, ſo cže wobmaſam, hacž ty mój ſyn ſy abo niž (1. Mójſ. 27, 21). Woł ſwěta ja nočžnył ſa to wſacž, ſo by ſo to njeſtało, po tym, ſo ſym ſpóſnał, taťke ſbóžne wotpohladanje je pſchi tym mój njebjjeſki Wótž ſo mnu měł. Ach, kať wjele ſym wuſnył pod brémjenjom ſchizja, ſchtož bjeſ njeho niħdy njebych nawuſnył.“

Hdyž Wóh ſo komdži ſe ſwojej pomozu a cžini, jako by njeſklyſchal, čže wón, ſo bychmy w modlenju cžim horžyſchi a wobſtajniſchi byli. Wón cžini kať macž ſe ſwojim džecžatkom, kotraž niž w hněwje, ale w luboſcži ſwoje woblicžo pſched nim potaji a cžini, jako by na próſtwý ſwojeho džecžca njeľdžbowala, ale na taťke waſchnje wuwabi wona ſ džecžoweho rta najluboſniſche a najſłódsche mjena, kotrež wone maczeri dawa. A teť tehodla komdži ſo Wóh huſto ſe ſwojej pomozu, ſo by nam to, ſchtož čže wón nam dacž, potom cžim lubſche a dróžſche było. Hdyž je lačny doľho cžakač dyrbial na křanku křłódskeje wody, wě wón ſebi tuſamu potom cžim bóle wažicž. Cžim dleje, cžim lubſcho.

Duž njewuſtawajež w modlenju, ale budžcže wobſtajni; wěrjazy cžłowjek ženje podarmo njeproſy. Hdyž ſo ſda, jako by Wóh daloko wot naſ byl, je wón nam najbližſchi. Wón ſnaje ſchtundy wjekeľoſcže, wón wě tón prawý ſbóžny cžaſ. Tehodla, ſchto rudžiſch ſo tať, o moja duſcha, a ſy tať njepokojna we mni? Cžakaj na Boha; pſchetož ty budžeſch ſo jemu hiſcže džakowacž, ſo wón twojeho woblicža pomoz a twój Wóh je (Pſ. 42, 12).

My čžemy jeno křwilku cžakač
A woſtač ſ dobrým pokojom,
Na Božu hnadnu pomoz ľakacž,
Ta cžini derje ſ cžłowjekom;
Wóh, kiť naſ jara lubo ma,
Tón wě, ſchto kóždy potreba. (Křěl. 305, 3.)

(Bohumil Cober, † 1717, „latechſkmuſowý předař.“)

Kr.

Marſcha, pſchirodna macž.

Hiſcžeſjena wjeľna ſtawiſna, ſpiſana wot Wařka.

(3. pokračowanje.)

Ma druhe ranje, bě runje pod kemschom, ředžeſche Marſcha, ſo liſcžežo Ğandrijei ſnapschecža. Pſched nim ſtejeſche bleſcha ſ palenzom, a jenu ſchleńcžku do druhej wona jemu nalimawſche. Š kóždej ſchleńzu bywaſche wón ſwólniſchi, po jeje žadanju cžinicž, a bě napoſledku ſe wſchěm ſpokojom. Ğeno to ſebi wucžini, ſo ſo dla teje wězy dale ſtaracž njedyrbi, a ſo ſ Budyčezami ani próſchka cžinicž měčž njecha. Šo wo kwaſu žana rěcž njeběſche, ſo ſamo roſhmi. „Cžim wjeľſchi budže Ğercžiny“, řmėjeſche ſo Marſcha. — „Ğa dam jemu jeho macžerne a potom njech běži“, rjeľny Ğandrij. — To bě Marſchi runje prawje, a wona njepytaſche tón hněw ſacžericž, kotryž Ğandrij pſchecžiwu ſwojemu ſynej mějeſche, wjele bóle čžyſche jón ſ temu wužicž, roſeſtjenje ſa džowku tať dobre hacž móžno ſcžinicž. A tať ſo ſta. Bóřny po tym bu wſchitko pſched řudom kručže ſcžinjene a kubko džowzy pſchipiſane. Miľkawiſch doſta wyſche ſwojich pjenjeſ hiſcže ſahrodniſku žiwnoſcž, kotraž bliſko pſchi Budyčezow ležeſche, a w kotrejež domſtim křuda ſwójbja na podruſtwje bydleſche, mjes tym ſo bě pola, bróžen a hróď Ğandrij we ſwojim hoſpodařſtwje ſobu wužiwal. Marſcha ženje ſbožowniſcha a hordžiſcha byla njeje dyžli nětko; wſchitko bě ſo jej po woli radžiť, a wona mēnjeſche, ſo nětko wjazy trjeba nima, ſa ſbožo ſwojeho dalſcheho žiwjenja ſo ſtaracž.

Łěto bě ſo ſažo pominyło a bě tuſamu njedželu, hdyž ſaňdžene ľěto to njewjedro pſchidžje. Ğercžin a Wóřta w rosmoľwje w hromadže ředžeſchtať. „Njeprawje drje je“, rjeľny Ğercžin, „ſo naſ koſakezy na kwaſ pſcheproſyli njeľku, ale hiſcže njeprawiſcho, hdyž ſo nad tym hněwaſch. My mamy pſchicžiny doſcž, wjekeľi a ſbožowni bycž, a njeķmėny ſebi žanu hodžinku ſwojeho žiwjenja hórku cžinicž.“ — „To drje je wěrno, bratſje“, wotmolwi Wóřta, „a ja ſo teť próžuju, to wobľedžbowacž, ale cžłowjek je wſchať ſkaby, a jara hroſnje tola teť wot tych ludži je. Hdyž wopomnju, jako mějeſche naſcha Ğeňta w nalěcžu kwaſ, ſo Ty ſam lobr džeſche a jich pſcheproſy, — a ja móžu ſebi hižom myſlicž, wěcže pſchegara ſwóřliwje, a kať woni pſchi tymle pſcheproſchenju tať ſ wykoľa, haj woprabže žadławje ſo mējachu.“ — „Woſtať wſchať to. Šchtó dha to prajiť?“ pſchetorhny ju Ğercžin trochu njerjazy. — „Berta ſama je mi prajiła. To dobre džecžo tať pľakaſche! Wona Miľkawiſcha bóle lubuje hacž ſtariſchej. Šłowo po ſłowje mi wupowjeda, kať je jeje nan na Twoje pſchecželne ſłowa ľědy poſkľuchal a ſtóncžnje hordže prajił: Mě, něť woſtajcže mje na pokoj, řuľodže, wucžinicže Waſchu wěz w cžichim, mój mamoj wobaj wotdđerjenje. Marſcha je ſo póbla wuķmėwowała a mjelcžo ſ porſtami na bliďže buňnowala. To tola mjenuju hordoſcž! A wonaj ſo bjeľady jow njebyſchtať trjebaľoj haňbowacž, a pſchihotowała ſym wěcže wſcho, kať móže ſo jeno žadacž.“ — Ğercžin běſche jej poķmėwajo pſchipoſkľuchal. „Widžiſch, Wóřta“, rjeľny, „Ty ſo teť hordoſcže woſtajcž njemóžeſch, wuhotowanje kwaſa je Cži tola bliſko ſchło.“ — „Wſcho, ſchtož ſo řklyſcha!“ wotmolwi Wóřta řuľ ſamhlena, bóřny pať ſo ſažo ſhrabawiſchi, pokračowaſche: „Marſcha je na wſchěm wina, wona je Ğandrija naſcžuwala. Njeje to bjeſbóžnje, ſwojeho jenicžkeho ſyna tať ſapřecž? Pſchetož njebudžiſche Berta nad tym wobſtała, njebudžichu dženřa teť Ğeňku na kwaſ pſcheproſyli. A pola Marſche njeje jeno hordoſcž: Pſchetož po prawym wſchať je wjekeľa, ſo je Miľkawiſcha na taťke waſchnje wotbyła, a ſwoje pſchecža dozpiła. Bóľa Marſche je ſawicž, hněw a pſchekorný duch, wona njechaſche Ğeňzy taťke ſbože popſchecž.“ — „Něť pať njech je doſcž“, rjeľny Ğercžin, „ja mam ſa to, mój mamoj pſchicžinu ſ žyle hinaſchim rosmoľwam. Bomyſł na ľoňſche ľěto!“ —

Wórta hnuta i hłowu kwinu, — jaina mjehka wutroba bē so
rychle i bratrowym myšlam pschibrocziŭka.

(Pschichodnje dale.)

Evangelium mjes Sslowjanami.

Spisza farat Schwjela w Deschnje.

8. Polazy.

(Potraczowanie.)

Nahladna liczba ewangelickich Polakow bydli dale hiszczje
w Pósnaiskej wokolo města Kempena, hdzež ma dzeŭcaž woŭadow
pólske předomanje, tehorganja w Schlesyjskej, woŭebje w Pleskim
knjeistwoje. Sich sdonk ŭ wuhnaczi „czěszy bratŭja“, kotŭz ŭ tam
šhow namakali a wokolnych Polakow i ŭ bebi seŭahnyli. Wo czaŭu
ŭ ŭ lutheriskej zyrkwi pschisamkli. Tamnych je na 20,000, schle-
šyŭskich paŭ po pruskim ludlicznju i lēta 1910 na 45,000. Wšcho
do hromady je we Bruskej i najmjeńšcha 360,000 ewangelickich
Polakow.

W awstriskej Schlesyjskej je ŭ wjetšcha liczba ewangelickich
Polakow wot czaŭa reformazije sdžeržala. Woni maju ŭ ŭ sa
ŭwoje wobŭtaczje milemu knjeistwu wójwodki Katrynny Sidonije
je splaha Pjastow džakowacz, kaŭ tež schwediskemu kralej Šhorli XII,
kiž je jim ewangelisku zyrkej w Czešchinje (1707) saruczil. Runje
tute pólsko-ewangeliske woŭady ŭ i nastorkom byŭe, so tež drusy
ewangelisz pod Josefom II. wěstu ŭwobodu wěry dostachu. Sich
wjednizy prózujaj ŭ hižom psches 30 lēt, so bychu ŭwoje woŭady
na ŭsluchnoscz i pólskemu narodej pokasali, a so bychu njes sdžela-
nyhni Polakami ewangeliskej myšli prawo dobyli. So tajke prózo-
wanje podarmo byŭo njeje, widzi ŭ ŭ toho, so ma pólski duchowny
w Krakowje we wěstnych czaŭach psched studentami pschednoschi
wo ewangeliskej wěryje a doŭcz poŭkucharjow namakuje.

We woŭadach wokolo Czešchina je cziŭe ewangeliske žiwjenje, a
žadanje, sa Jesuŭom khodzic. We 16 woŭadach maju stajnje
pólske kemsche, we jednej porjadu pólske a němske, we někotrych
i czaŭami pólske. We Galiziskej ŭ w Krakowje kóždu druhu nje-
dželu, we Lwowje kóždu mēŭaz pólske ewangeliske kemsche. Sa
knihy a pišma stara ŭ „Towarzystwo ewangelicke.“ Czaŭopiszy
ŭ: „Boŭel Evangelicki“, „Słowo žiwota“, „Nowy czaŭ“. Licz-
by: w Schlesyjskej 80,000, w Morawiskej (pschi hranizy) 4000,
rospróschenyh 1000, w Galiziskej něhdže 1000, wšcho do hromady
85—90,000 i wjetšcha lutheriskeho pósnacza. Bohužel paŭ ŭ
woŭady pschewulke, hacz psches 9000 dušchow na jeneho duchow-
neho, taŭ so wschitkim potreban doczinicz njemóža.

Pschestupny nětko do Ruskeje. Tam mamy najprijedy šro-
madne městno reformowaných Polakow we Wilenskej guberniji
(provinzy). Na 20,000 ewangelickich je tam sjednoczených pod
dwěmaj superintendentomaj a dzeŭcaž fararjami. Wo maczernej
rěči je 14 woŭadow pólskich, 5 litwaniskich, 3 czeške. Reformo-
waných Polakow je tež we Warschawiskej stronje na 10,000. Tute
woŭady ŭ bjes pschestacza wot czaŭa reformazije ŭwoju wěru
wobkhowali, jich duchowni studujaj w Dorpacze a maju hiszczje
dženŭa pschi ŭwojej ordinaziji na „ugodu Sandomirsku“ pschi-
ŭahacz.

Dale ŭ lutherizy Polazy we Warschawiskej stronje. S džela
ŭ ŭ tež woni rospróscheni a sawostajeni i přjedawšeho czaŭa,
i wjetšeho džela paŭ ŭ woŭady nastale psches pschicžahowanje
Němzow, kotŭz ŭ mjes Polakami pscheczelow ŭwojeje wěry na-
makali. Woni maju ŭwoju zyrkwinu wschinoscz we Warschawje
a jene šhromadne kopjeno i mjenom „Swjastuń ewangelicznj“,
kotrež i. generalsuperintendent Burscha we Warschawje wudawa.

Wo ŭwědženju tuteho knjesa je w „kralestwe pólskim“ (10 gu-
bernijow) 60—80,000 ewangelickich Polakow, i nich 20,000 refor-
mowaných, w druhich dželach Ruskeje 20,000. W 40 woŭadach
ŭ pólszy předuje, tola jenož w dwěmaj kóždu njedželu. Wo tajkim
pschindže na jeneho duchowneho w pscherěfku 2000 Polakow, pódla
teho drje i wjetšcha runje taŭ wjele Němzow, sčtož je sa duchow-
neho w diasporje (rospróschenu) pschewjele. So je pod tajkimi
wobstejnosczeni ewangelizaziske dželo lēdy móžno, je bjes dwēla,
tola wono ŭ stawa i najmjeńšcha i rosšchěrjenjom ewangelickich
spisow. To je wuŭny na nadžiju; so bjes ploda njeje, spósnawa
ŭ ŭ teho, so sa lēto w pscherěfku na 200 katolikow do ewangeliskej
zyrkwi pschestupuje, sčtož je sa tamne wobstejnoscze tola doŭcz.

Pšched ludžimi potajeny plód tajkeho džela je wěsčje hiszczje
wjetšchi a leži we tny, so ŭ dušche sa Bohom prašheja. Kaŭ da-
loko druge ewangeliske zyrkwije mjes Polakami dželaju, nješmny
mohli šhonicz, jenož taŭ wjele ŭmy šhoniŭ, so „Baptistowo“, kaŭ
w zylkej Ruŭowskej, taŭ tež mjes Polakami i wuspěchom dželaju.
Najwjazy skutkuja w mēščje Sodzi.

Wot lēta 1906 je ŭ w pólskej katoliskej zyrkwi rosšchězpenje
stalo, kotrež dnyrimy tež tudy i někotrymi ŭłowami rosponnicz.
Tehdy je ŭ mjenujzy na pohonjenje jeneje ŭmilneje ŭotry,
Marije Rosłowskeje w Płozku, šhromadžowanje wubudzených
ludži sapoczalo, kotrež je ŭ sa krotki czaŭ daloko rosšchěrjalo.
Woni ŭ mjenuja „Katolŭska zyrkej Marianitow“; we
ŭwojim žiwjenju ŭložuja ŭ na bibliju, ŭwječza ŭwjatu wječzeŭ
„pod wobojim“, czešča paŭ tež ŭwjatu Marju; bamžej njepoŭŭ-
chaju. Sich mēšchnizy noscha ŭlěborno-šchěru khapu a ŭlěborny
pjeršchžen, kiž chze wosnamjenicz, so ŭ i knježnu Marju ŭl-
bjeni. Se strony katolikow mēšachu jara czeške pschewczehanja
czerpicz. W lēče 1909 ŭ ŭ starokatoliskej zyrkwi pschisamkli a
wot wschinosczje jako kamostatna zyrkej pschisamclizy. Sich je na
350,000. Lētopis „Britiskeho bibliskeho towarŭstwa“ pišhe wo nich
(1913): „Maschi kolporteroje namakaju wjele dowěrjenja pola
noweho woŭebarŭstwa Marianitow, pschetoz tuczi ludžo pilnje
bibliju cžitaju a tež protestantiske pschewcziki njesazpivaju“. Druhi
pschisamclizy praji: „Sa naŭ je tuto hibanje něsčto woŭebne, pschetoz
Boh dawaj i nim wotewrjene durje sa jeho wjeŭeku pomjescz.
Wjele pschi nich sda ŭ nam zuse bycz, ale kaŭ wjele je tam tola
ewangeliskeho pósnacza a czeščenja Božeho ŭłowa!“ Druhi du-
chowny, kiž doŭhi czaŭ w Pólskej dželasthe, pišhe: „Marianitowo
ŭ nadobni ludžo, kotŭz ŭ na puezju i ewangeliju“.

Rosponinamy-li hiszczje ras to wschitko, sčtož ŭny wo
Polakach ŭslucheli, dha dnyrimy prajicz, so ŭ to sruadne sbytki
lěpscheje sandženosczje, ale tola tež wjeŭeke sapoczatki lěpscheho
pschichoda.

(Pschichodnje dale.)

Myšle sa knjebjuspěče.

Knjesowe horjestaczje je našcha nadžija; Knjesowe knjebjuspěče
je našche pschekraŭnjenje. Chzemy-li na prawe waschnje ŭwjedžen
knjebjuspěcza ŭwječicz, dha dnyrimy ŭobu do njebja spēcz a
ŭwoju wutrobu horjeŭka mēcz. Augustin.

* * *

My ŭmy pola njeho tam horjeŭka, a wón je pola naŭ jow
deleka; i předomanjom pschindže wón dele, duž my i wěru horje
pschindžemy. Me to njemóže rosom wopšchijecz, kaŭ ŭ to stawa;
to ani njeŭsluchisch ani njewidžisch, duž dnyrimy to jeno wěricz.
Pschetoz wěra je teho waschnja, so wona i zyla niczo njesaczuma,
ale jeno tny ŭłowam wěri, kotrež ŭslucheli, a ŭ jeniczy teho
džerži. Wěrisch, dha masch; njewěrisch, dha nimasch. D. Luther.

Wschelake i bliska a i daloka.

† Njenadžuju wumrje pódželu 10. meje rano w 4 hodž.
w Budyšchinje knjes farat emer. Běrnik, kotryž je ŭ halle
L. hapreje na wotpoczink podak. To wutrobne pscheczje, kotrež
ŭmy jemu tež tudy wuprajili, so by po ŭwojim spróznimym džele
hiszczje doŭhe lēta wječor ŭwojeho žiwjenja na wotpoczinku psche-
bycz mohł, ŭ njeje dopjelniŭo, ale Boh tón Knjes je jeho taŭ
khtěsje i ŭ bebi sawolal i wēcznemu wotpoczinkej. Runje tónkamy
džen (na Bože spēče), hdzež ŭ jeho naklědnik, i. farat Handrik,
w Kluschanŭskim Božim domje sapoŭasa, ma ŭ khowanje knjesa
fararja Běrnika na Tuchorju w Budyšchinje. Wobžaromne je, so
tón džen tež jeho ŭberŭskich sastojniŭskich bratrow se ŭberŭskich wjeŭ-
nych woŭadow sadžewa, jemu poŭlednju czešcz wopoŭasacz.

Samolwity redaktor: J. Gólč. Szoburedaktor: K. A. Fiedler.

Cziščezet a nakladnik: M. Smoleŭ.